

Sinteza ședinței plenare din 14 martie 2024

În cadrul ședinței plenare din 14 martie 2024 a Parlamentului Republicii Moldova, s-au evidențiat multiple aspecte ce necesită atenție și analiză profundă, reflectând un context complex și dinamic al procesului legislativ și al exercitării controlului parlamentar.

Asociația Promo-LEX evidențiază o tendință îngrijorătoare în practica actuală a ședințelor plenare ale Parlamentului, caracterizată de modificări frecvente și semnificative ale ordinii de zi. Procedura standard de aprobare a unei ordini de zi pentru fiecare două săptămâni este afectată de intervenții de ultim moment. În loc să existe o distribuție echilibrată a proiectelor, observăm o concentrare majoră în prima săptămână, lăsând puține subiecte pentru ce-a de-a doua săptămână. De exemplu, în cadrul ședinței din 14 martie 2024, din cele 23 de subiecte inițiale, doar 7 au rămas pe ordinea de zi, iar cu o zi înainte, Biroul Permanent propune adăugarea a 17 subiecte noi. Aceste schimbări bruște și extinse – reprezentând o creștere de 271,4% – subminează încrederea și înțelegerea clară a procesului legislativ, generând incertitudine și dificultăți în pregătirea adecvată pentru dezbateri și votare. Astfel de practici ar trebui să fie revizuite și ajustate pentru a restabili integritatea și eficiența procesului legislativ. Durata ședinței a fost de aproximativ 13 ore, cu o pauză de 2 ore inclusă.

Totodată, observăm că proiectele prezentate de opoziția parlamentară nu au fost incluse în ordinea de zi, deși ședința din 14 martie urma să fie dedicată în special acestora, fiind prima ședință din a șasea săptămână a sesiunii parlamentare. Subliniem că, conform Regulamentului Parlamentului,

inițiativele fracțiunilor parlamentare din opoziție, precum și cele ale deputaților neafiliați din opoziție, sunt prioritare la stabilirea ordinii de zi pentru prima ședință plenară din fiecare ciclu de șase săptămâni de la începutul sesiunii parlamentare. Durata ședinței a fost de aproximativ 13 ore, cu o pauză de 2 ore inclusă. Cea mai lungă dezbateră a fost audierea raportului cu privire la activitatea Guvernului în anul 2023, care a durat aproximativ 5 ore.

Controlul parlamentar, în această ședință a fost exercitat prin audierea, pentru prima dată în această legislatură a Raportului Guvernului pentru anul precedent, precum și a Raportului Comisiei pentru Situații Excepționale (CSE) privind acțiunile întreprinse pe perioada stării de urgență. Evidențiem că pe masa legislativului a fost înregistrat încă în martie 2023, [un proiect de lege](#) (nr. 63/2023), potrivit căruia CSE urma să prezinte raport după expirarea perioadei pentru care a fost declarată starea de urgență. Apreciem pozitiv că un asemenea raport a fost prezentat în plen, chiar și la expirarea a 2 luni jumătate de la încheierea stării de urgență, însă considerăm că controlul parlamentar ar trebui să fie unul eficient, cu formularea concluziilor și după caz, recomandărilor autorităților publice.

Respectarea transparenței decizionale și exercitarea eficientă a controlului parlamentar reprezintă un pilon esențial al funcționării democrației, cu toate acestea, observăm o serie de deficiențe, inclusiv absența deputaților din opoziție la examinarea a cel puțin 8 proiecte, precum și problemele înregistrate în procesul de vot electronic, unde deși unii deputați au părăsit sala, aceștia au fost înregistrați ca fiind prezenți.

Un alt aspect deosebit de preocupant este afectarea transparenței decizionale în proporție de 63%, prin nesolicitarea/ neacordarea/ nepublicarea în timp util a actelor aferente proiectelor de legi și prin nerespectarea termenului de 10 zile lucrătoare prevăzut pentru prezentarea

recomandărilor. Asociația Promo-LEX subliniază că această deficiență a afectat examinarea a 12 proiecte de acte normative, incluzând proiecte de legi votate în prima și a doua lectură. De asemenea, identificăm situații în care dreptul de depunere a amendamentelor a fost restricționat, încălcând regulamentul parlamentar.

În lumina acestor constatări, Asociația Promo-LEX reiterează importanța respectării principiilor democratice și a transparenței în procesul legislativ. Facem apel la Parlamentul Republicii Moldova să ia în considerare aceste observații și să întreprindă măsurile necesare pentru îmbunătățirea procesului decizional.

Amintim că, în perioada 2021 – 2025, Promo-LEX și-a propus să monitorizeze activitatea Parlamentului Republicii Moldova, în special din perspectiva transparenței, legalității și eficienței procedurilor, în cadrul Programului „Democrație, Transparență și Responsabilitate” susținut financiar de Agenția Statelor Unite pentru Dezvoltare Internațională (USAID). Scopul monitorizării este de a spori transparența instituției, de a contribui la îmbunătățirea procedurilor legislative și de a consolida interacțiunea dintre deputați și cetățeni.